

Giedrius Kuprevičius: Džiaugiuosi, jog gyvenu tikrai įdomioje epochoje

2007-03-10

Baltosios anketos klausimus atsako kompozitorius Giedrius KUPREVIČIUS

1. Kokią Lietuvą norėtumėte matyti po šimto metų? Kokie visuomeninės raidos principai (ar įstatymai) galėtų padėti to pasiekti?

Ačiū Dievui, aš jau jos nebematysiu, nes turinčiam 160 metų seniui jau niekas nebus suvokiama ar svarbu. Man labiau rūpi, kokioje Lietuvoje gyvenu dabar. Vienas išminčius prašė Viešpaties, kad jam leistų gyventi neįdomioje epochoje. Tuomet, aiškino savo norą, jis turėsiąs daug laisvo laiko nepriklausomiems nuo aplinkos apmąstymams. O aš džiaugiuosi - gyvenu tikrai įdomioje epochoje, teikiančioje daug peno ir mintims, ir darbams. Tiesa, laiko giliems apmąstymams stinga, kaip ir dėmesio jiems. Tačiau tikiu, kad mums nežinoma visuomeninė raida yra nubrėžta iš aukščiau, todėl gyventi yra patrauklu ir jis pilnas nuotykių. Vienas jų, tarkim, yra mano dabar baigiamo baleto "Angelas iš Pustelnikų" (devyni M.K.Čiurlionio regėjimai) ateitis.

2. Ar jaučiatės esąs Lietuvos bendruomenės narys? Ar galėtumėt su pasididžiavimu ištarti - "Aš esu lietuvis ir tuo labai didžiuojusi" ir kodėl?

Tikrai jaučiuosi bendruomenės, ypač akademinės, nariu. Bėgantys nuo tautinio pasididžiavimo yra nubėgę ir nuo viso likusio pasaulio, nes negalima būti kitkuo, atsisakyti savęs. Gyvenantys kitų papročiais ir keisdami vardus - lietuviškas jiems neskambus! - toks visuomenės narys išsibraukia iš savo genties, o į kitą neįsirašo. Ivanas tapęs Žanu ar Jonas Džonu gal ir įveikia kažkokį vidinį nepilnavertiškumą, dažniau kylantį dėl nenoro dirbti savo Tėvynės naudai. Aš didžiuojuosi esąs lietuvis, tačiau nebijau pripažinti, kad daug laimėjimų lydi ir klaidos, nemalonūs ir neteisingi mano istorinių protėvių darbai. Labai apgailėstauju, kad Vytautas Didysis nesukūrė teisinės valstybės, o tik sienas. Gailiuosi, kad pametėme Vasario 16-sios Akto originalus. Man nesuprantamas ir prezidento Antano Smetonos pasitraukimas iš Lietuvos jai lemtingomis dienomis... Gaila, kad pasaulis labai mažai žino apie mūsų iškiliausius meno ir mokslo žmones. Propaguoti jų darbus pinigų gal ir pakaktų, bet nėra gana stiprios ta kryptimi atsakingai dirbančios institucijos. Dažnai tokios pastangos yra suvaržytos asmeninių simpatijų ir politikos, kuri šioje srityje blogas patarėjas. Tokia politikų žaismė, kokią stebiu Lietuvoje, yra nepaaiškinamas atotrūkis nuo pasididžiavimo savo valstybe ir rinkėjų suteikta galimybe tarnauti jai.

3. Ar jus tenkina Lietuvos valstybės kultūros politika? Kas joje, Jūsų nuomone, keistina?

Būdama visais laikais neįtikimai stipri ir sunkiai pažeidžiama ji visada laimi, kad ir kaip stengtumės jos nepastebėti. Kultūros politika dabar palikta savieigai. Tačiau tame dramatos nėra. Dramatiška yra tai, kad kultūros stygius gimdo labai daug problemų. Viena didžiausių - siaurėjantis visuomenės akiratis ir įrankių, sukurtų "paimti ar priimti" kultūrą priešpastatymas patiems įrankiams.

4. Ar jus tenkina Lietuvos valstybės švietimo politika? Kas joje, Jūsų nuomone, keistina?

Žodžių junginys "švietimo politika" yra labai grėsmingas, nes jei jį riktuoja dabartiniai politikų ketinimai, apie švietimą reikia pamiršti. Artėju prie tos amžiaus ribos, kai turėsiu prašyti Senato, kad leistų tęsti darbą universitete. Tai ir yra politika. Be švietimo.

5. Kokių permainų Lietuvos Valstybės strategijoje reikėtų pageidauti, norint susigrąžinti masiškai į Vakarus emigruojančią jaunąją Lietuvą?

Aš žvelgiu kitaip: juk bemaž visi emigrantų uždirbti pinigai atsiduria Lietuvoje. Tai labai ryškus ekonominis indelis. Europa nedidelė, visada galima sugrįžti. Svarbu neprarasti identiteto ir netapti vergu. O likusiems Lietuvoje jauniems žmonėms palinkėčiau daugiau uolumo ir darbštumo - juk dabar tiek visokių darbų atsiranda!

6. Lietuva dažnai įvardijama, kaip šalis, pirmaujanti pagal savižudybių skaičių. Kodėl taip yra ir ką daryti, kad būtų kitaip?

Mirties, smurto, nelaimių, intrigų, paskalų, pasityčiojimų, pajuokų ir kitokių "smagumėlių" kultas Lietuvoje siūlo ir atomazgą - savižudybę. Dabar, kai teatruose moraliai pasirengta viešam lytiniam aktui, reikia laukti, kad ir vieša savižudybė bus rodoma du kartus per dieną...

7. Ar Jus tenkina tai, kaip Lietuva suvokia ir pateikia save - žiniasklaidoje ir televizijoje?

Man skambinantys korespondentai vis dažniau tardo, nei klausia. O apie mano kūrybą kad kas klaustų - jau ir nebepamenu. Tad jei aš šiek tiek atstovauju šaliai, žiniasklaidoje esu pateikiamas ne kaip kompozitorius, bet politinių įvykių komentatorius, receptų kūrėjas, vakarėlių dalyvis, gyvūnų mylėtojas, dviratininkas ir pan. Kai esmę pakeičia žmogaus gyvenimo ornamentai, vis didesnis pavojus, kad ir Lietuva pateikiama ne tokia, kokia iš tikrųjų yra.

8. Kokios lietuvių nacionalinės savybės jums atrodo gražiausios, o kokios ne? Lietuvos žmonių moralė, sąmoningumas ir patriotizmas: diagnozė ir perspektyvos.

Vienas iškilus Lietuvos kunigas neseniai teigė, kad lietuvis labai draugiškas, visuomet padeda silpnesniems ir dosnus vargšams, jo būdas taikus, o veidą puošia nuoširdi šypsena. Šie žodžiai buvo pasakyti be ironijos. Pradžioje pasimečiau - kur sutiksi tokį lietuvį? Gi kai pagalvoji, jo žodžiuose daug tiesos: juk esame žmonės, ir iš prigimties gėris turėtų mūsų širdyse dominuoti. Tačiau visi šie gražūs bruožai virsta blogybėmis, kai draugiškumą iškeičiame į pavydą, o taikos siekiame kardū. Sunku atsispirti blogiui, kai jis šiandien taip reklamuojamas ir toleruojamas. Tikiu, kad ateis laikas, kai gražieji lietuvių bruožai papuoš Europos bendrijos veidą. O gal ir pavyzdį parodys.

9. Lietuvos kultūros, istorijos ar visuomenės veikėjas, kuris yra Jums autoritetas? Ir kodėl?

Česlovas Kudaba. Kartą profesorius susijaudinęs atskubėjo į Kultūros ministeriją, sukrėstas žinios apie sudegusią varpinę Šiaurės Lietuvoje. Tuomet dirbau viceministru. Supratau, kad profesorius nenurims, kol nepamatys, kas įvyko. Netrukus su vyriausybine "Volga" lėkėm plentū. Kokia buvo palaima, kai paaiškėjo, kad tai tik laužas, kuriame buvo deginami seni rąstai...

10. Kokiais moraliniais principais vadovaujatės savo gyvenime?

Pasenusiais: sąžiningumu ir pareiškumu. Beje, kai kada šiuo požiūriu jaučiuosi labai vienišas...

<http://www.bernardinai.lt/index.php?url=articles/59500>